

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Szerdán.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VII. évfolyam.

Szászsebes, 1903. Május 13.

33. szám.

A fizetésrendezés.

(Folytatás és vége).

Ezek szerint a többször említett erdőhatóság altiszti személyzetének fizetése es melék illetményei kitettek:

a javítás előtt	53028 koronát
a „ után lesz	47400 korona

a javítás folytán tehát 5628 koronányi összeg mutatkozik olyannak, mely nem az altiszti személyzet, hanem az erdőkinestár javára esik. Méltán kérdezhetjük tehát, hogy hol itt a javítás és hol az áldozat, melyet az állam érdeünkben hoz?

Nyilvánvaló tehát a fenti számadatokból, hogy a kincstári erdészeti altisztek tulnyomó nagy része veszít az új fizetés rendezés révén s vajjon melyik része az? Hát itt is beválik az a példabeszéd, hogy ott törik a jég, a hol a legvékonyabb, legtöbbet veszítene e szerint az alantasabb fokozatban levő, tehát az I., II., és III. osztályu erdőörök, pedig az utolsó fizetés-emeléseknél az elv mindig az volt — és pedig helyesen — hogy a gyöngébb javadalmazásuknál legyen segítve, most azonban úgy látszik, hogy ez az irányelv változást szenved. De menjünk tovább.

Ha már most minálunk is érvényre emelik az öt-öt évenként való kötelező előléptetést,

kérдем, hogy hol a szolgálat kezdő pontja? Szerintem ott, a hol a nyugdíjjogosultság kezdődik. De akkor mire való a 700 koronás altiszti fizetési osztály, hiszen alig van olyan erdőlegény, kinek ne lenne már 5 évi szolgálati ideje akkor, midőn erdőörre, tehát altisztté kinevezik s akkor szolgálati évei alapján már a 800 koronányi osztályba tartoznék, mert ellenkező esetben, ha ugyanis az öt évi szolgálati idejével vagy még annál később kerül bele a 700 koronányi fizetési osztályba, akkor a 40-ik szolgálati évét csak az 1100 vagy legfeljebb 1200 korona fizetési osztályban éri el és ezt csak azért, mert mint erdőlegény a véletlen sors mostohasága folytán sokkal hosszabb időn át és így bizonyára jobban is készült el az erdőőri pályára, mint azok, kik aránylag rövidebb idő alatt, vagy talán egyszerre egyenesen altisztekké lettek és a kiknek esetleg a készségük is hiányosabb az övénel, de azért az utóbbiak által a ranglétra legfelsőbb foka 40 évi szolgálati idő alatt mégis biztosan elérhető.

Ezeket figyelembe véve, szerény nézetem szerint az igazság és méltányosság szempontjából az erdőkinestárnál szolgálatban álló altisztek beosztásának a következő módon kellene megtörténnie:

Azok, a kik szolgálatuk első 5 évén belül vannak, jutnának a	700
5—10 év között	800
10—15 „ „	900

15—20 év között	1000
20—25 „	1100
25—30 „	1200
30—35 „	1300
35—40 „	1400 koronányi

fizetési fokozatba.

Azt a 1400 koronát, — bár ez nincs bent a javaslatban — azért vettem fizetési maximumnak, mert az erdészeti altiszt nem csak képesítésére nézve egyenlő a bányászati altiszttel, de a szolgálata is sokkal terhesebb és veszélyesebb, megélhetése nehezebb, felelősége s helyzete minden tekintetben mostohább s így nagyon természetes, hogy fizetése maximumának ha már nem is nagyobb, de legalább akkorának kell lennie, mint a milyen a bányászati altisztek részére van a javaslatban előirányozva.

És ha a fizetésjavítás ilyen módon történék, nehogy valaki azt higgye, hogy ez által a kincstári erdészeti altiszt általánosságban véve valamit nyerne, mert hiszen mostani természetben élvezett illetményeinek elvonása által még így is vesztesége van.

Ennek bizonyításául szolgáljon alapul ismét az itt például felhozott altizti személyzet javadalmazása, mely az általam tervezett fizetési beosztás szerint a következőkép alakulna:

1—5 évi szolgálattal bíró	1 altizt	à 700 K = 700 K.
5—10 „	2 „	à 800 K = 1600 K.
10—15 „	8 „	à 900 K = 7200 K.
15—20 „	20 „	à 1000 K = 20000 K.
20—25 „	10 „	à 1100 K = 11000 K.

25—30 „	8 „	à 1200 K = 9600 K.
30—35 „	— „	à 1300 K = — K.
35—40 „	1 „	à 1400 K = 1400 K.
		Összesen 51500 K.

Ezen — szerintem legigazságosabb — beosztás után sem lenne általánosságban javítás nálunk, mert a kincstárnak mostani összjárlékainkhoz képest még mindig maradna 1528 korona nyeresége, a mely pedig tulajdonkép a személyzet között aránylagosan felosztandó lenne.

Igaz, hogy — a mint már ismételtén is kiemeltém — itt csak egy erdőhatóság személyzete szolgált alapul számításaimnál, de azért azt hiszem, hogy ha összevevesszük valamennyi kincstári erdőhatóságainkat, akkor is alig jutnánk más eredményre, mert viszonyaink jóformán mindenütt egyenlők. Az egészről pedig csak az az egy nyilvánvaló hogy akár az eddigi javaslat szerint lesz végrehajtva fizetésünk rendezése, akár az általam itt javasolt igazságos és méltányos mód fogadtatnék el, a vesztesek még mindig csak mi leszünk, míg a kincstár nyeresége félremagyarázhatlan.

Azzal vigasztalnak ugyan, hogy a mellékilletményeink helyett, melyek eddig a nyugdíj alapját — elég helytelenül — nem képezték, nyerendő többletünk növelni fogja nyugdíjunk alapját, de bizon ez sovány vigasztalás, mert hiszen köztudomásu és számadatokkal könnyen bizonyítható tény az, hogy hazánkban egyetlen más olyan pálya sincs, a mely kevesebb altisztet nyugdíjazna, mint az erdészeti, mert itt

TÁRCZA.

Az alkohol pusztítása.

Korunk nemcsak a haladás, hanem az elégtelenség és panaszok kora is. És méltán. A természettudomány korszakalkotó vívmányai folytán igen sok munkakör fölöslegessé válván, egész társadalmi osztályok maradtak kenyér nélkül. S a haladás e szakában, mikor annyira megsokasodtak az élet gondjai, a régi ideálok egy része is rombadólt. Az anyagi világrend mélységes titkait kutató ember az anyag imádásába merült. Megfeledkezvén arról, hogy a boldogság egyetlen útja: a küzdéssel járó lelki tökéletesedés. Átalakulófélben lévő világnézetünk az élet és igaz boldogság alapvető tanait támadta meg, tehát nem csoda, ha a lelkében meghasonlott ember élete az anyagi javak és érzéki gyönyörök áldatlan hajszolásává vált.

És a testi-lelki nyomorban sinylődő mohón nyult a varázsitalt tartalmazó pohár után, mely elüzte buját, gondját és felfrissíté tagjait. E varázsital: az alkohol, mely édes hazánk népében is immár oly szörnyű pusztítást tett, hogy a legmagasabb körök figyelmét is fölkelte.

Ez alkalommal, miután műveltebb társadalmi osztályainknál is téves fogalmak vannak elterjedve az alkoholnak az emberi szervezetre való hatásáról, hasznos dolognak vélem, ha ezt a Természettudományi Közlöny után bővebben tárgyalom.

Az élvezeti cikkek, melyek között az alkohol a legkedveltebb, az agyvelő izgatásával fejtik ki hatásukat. A testi vagy szellemi munka után kimerült agyvelőben e hatás abban nyilvánul, hogy a mesterséges izgatás következtében a fáradtság kellemetlen érzete csillapul s helyébe a kipihenés, a megkönnyebülés kellemes érzete lép. Valamennyi élvezeti cikknek ható anyaga ugyanis leggyorsabban és legerősebben az agyvelőre hat, mely okból agymérgeknek nevezzük őket. A

a személyzet zöme rendszeresen szolgálatának tartama alatt hal meg s így a tulvilági nyugalomba vonul. Mindazon által még így is örömmel fogadnánk ezt a fizetésrendezést is, ha vele kapcsolatosan legalább özvegyeink nyugdíja és árvaságra jutó gyermekeink nevelési járuléka az eddiginél méltányosabb alapokra fektettnék, mert hiszen sokkal több az özvegy és árva, mint a nyugdíjazott erdészeti altiszt s így legalább ezen a téren lenne némi nyereségünk.

Reméljük azonban a legjobbat, mert erre feljogosít a mi jó atyánk, a földmívelésügyi minister ur jóindulata, melyet már ismételten volt alkalmunk tapasztalni s mely bizonyára most sem fogja magát megtagadni, hanem keresni és találni fog módot arra, hogy az elégtelenséget a lehetőségig redukálja.

Kozlik.

Felhívás.

A „Magyar Erdész“ című szaklap f. évi május hó 1-én megjelent 3-ik számában „egy m. kir. erdőaltiszt“ aláírással felhívás jelent meg, mely a kincstári m. kir. erdészeti altiszteket a tervezett fizetésrendezéssel szemben való állásfoglalásra hívja fel. Arról, hogy vajjon a felhívásnak sikerül-e a kincstári erdészeti altiszteket közös cselekvésre bírni, most nem akarunk bővebben írni, de szerzett tapasztalataink után nem igen táplálunk ebben az irányban rózsás reményeket. Mindenesetre az illető altiszt helyesebben cse-

szesz italoknak kémiai hatóanyaga, az alkohol, az erős agymérgek közé tartozik.

A szesz italok ezen tulajdonságuk folytán már ösidőktől fogva kedvelt italok voltak. S mivel az alkohol az emberi szervezet fűtésére szükséges szén is tartalmaz és élvezése a megkönnyebbülés kellemes érzetét varázsolja ideig-óráig szervezetünkbe, ama sajnálatos közfelfogás terjedt el a szesz italokról, mintha azok nemcsak kíváncsok kedvderítők, hanem ezenkívül még kitűnő tápláló, erősítő italok is volnának. Amely közvéleményt elméleti okoskodások alapján a tudományos világ is támogatott, míg az élet szomorú tapasztalatai ezen következtetés téves voltát meg nem cáfolták.

Mikor észrevették a nagy pusztítást, melyet a szesz italok különösen a népek legegészségesebb és legerősebb elemét képező munkásosztályban tesznek, rendszeresen folytatott tudományos megfigyelések tárgyává tették az alkoholnak az emberi szervezetre való hatását. És ezek során bebizonyult: igaz, a szesz élvezése

lekedett volna, ha felszólalását közvetlenül mindjárt a mi lapunkban teszi meg, mely az altisztek kezein inkább megfordul s mely örömet ragad meg minden alkalmat, melynél sikra léphet az erdészeti vagy vadászati altisztek érdekeinek megóvására, mert így lehetséges, hogy számosan az érdekeltek közül már most kissé későn jutnak a felhívás tudomására, már pedig a tervezett összejövetel megbeszélésére, a költségek előteremtésére idő szükséges. Itt egyébként kinyilatkoztatjuk, hogy a felhívásból esetleg folyható eszmecsere lapunk hasábjai mindenkor nyitva állanak. A kérdéses felhívás teljes szövegében a következő:

M. kir. erdészeti altisztek!

Nem tudom kartársak, hallottátok-e már mindnyájan, hogy fizetésünk az új fizetésrendezési törvényjavaslat szerint 700 korona alapfizetésről emelkedik ötvenként 1300 koronáig?;

E fizetésemeléssel kapcsolatosan elveszítjük a fás földjárandóságainkat s csupán annyi kedvezmény van ígérve, hogy olcsó haszonbér fejében eddigi földünket megtarthatjuk.

Ha az új rendezést a régi állapottal összehasonlítjuk a következő kép tárul elénk:

A kezdőfizetés volt	600 kor.
24 ürm. ³ tűzifa átlagára à 3 kor.	72 „
Ezen failletmény házhoz való szállítása	24 „
3 k. h. földilletmény értéke	60 „
Legeltetési, makkoltatási jog	40 „

796 kor.

vagyis 97 koronával kevesebbet kapunk, mint a régi beosztásnál.

Tehát rajtunk a törvényjavaslat nem segít. Nem veszi figyelembe, hogy szolgálatunkból kifolyólag több ruhát koptatunk, mint más ágazatbeli altisztek, nem veszi fontolóra, mennyivel költségesebb a mi gyermeknevelésünk, megélhetésünk felelősségteljes szolgálatunkban pedig folytonos veszedelem fenyegeti életünket.

után az ember könnyebbülést érez egy ideig, melyet az agyvelő izgalma okoz, de ez csak rövid ideig tart. Az alkohol elpárolgása után a megkönnyebbülést az erős elfáradás érzete váltja fel. S e nyomott hangulatban a szesz ital élvező epedve várja az újabb italt. És ez epedése mindig erősebb lesz, innen van, hogy igen mértékletes ivó lassan iszákossá válik.

Kraepelin, heidelbergi tanár, ennek igazolására egy erőgépet szerkesztett, mely minden forgatást följegyzett. S e feljegyzésekből kiderült, hogy a munkás az alkohol élvezése után a gépet gyorsabban forgatta: azonban már rövid idő múlva tetemes lassulás állott be s estig a végzett munka mindig kisebb volt, ha a munkás ihatott, mint azokon a napokon, melyeken a szeszt megvonták tőle; jóllehet fizetése a munkához arányított volt. Ugyanezt tapasztalta egy e célra szerkesztett emelőgépen is.

A gyakorlati élet mesterei: az angolok, hadjárataik alkalmával észrevették, hogy a szesz italokkal élő katonák nemcsak rosszabb gyaloglók a viz-

Ugy érzem, hogy ha kegyelmes urunk, földművelési miniszterünk előtt kellő módon és képen megokoljuk sérelmeinket, ez az existenciánkra oly fontos ügy kedvező megoldást talál, azért, ha szavaim igazsága és azok jogosultsága meggyőz benneteket, lépünk ki mielőbb a cselekvés terére.

Ezekből kifolyólag indítványozom, használjuk fel a következő pünkösdi ünnepek első napját egy általánosabb összejövetelre, melyhez minden kincstári erdőhatóság kebeléből egy alkalmas ember küldessék ki.

Legyen az összejövetel helye Budapest. Tegyétek szóvá a dolgot azok között is, kik e lapot nem olvasák. Levezetés útján pünkösdig előkészíthetjük az értekezlet mikénti megtartását, erre kér

egy m. kir. erdőaltiszt.

Az uhuzásról.

Irta: **Lakatos Károly.**

(Folytatása).

Mindezek dacára is, ki fogoly uhujának vizet helyez ketreczébe, helyesen cselekszi, mert ha másra nem, egyik-másik uhunak talán szüksége lehet a vízre fürdés céljából. Ha nem fürödnék, nem árt hetenként legalább egyszer (persze csak nyáridőben), nagy melegen azonban többször is jól leönteni, avagy a lanyha esőnek kitenni, hogy derekasán áttázzék élősdiei miatt. Megjegyzem, hogy a bagolynak nem csak a vizívás, de a fürdés sem tartozik rendes szokásaihoz, illetve szükségleteihez, sőt a mi a fürdést illeti, a tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a szabadban élő bagoly nem szívesen teszi ki magát a megázás eshetőségének, mert igen puha és laza tollazata nagyon könnyen elázik és nehezen szárad, a mi egyrést annyiban is kellemtelen neki, a mennyiben ily állapotban majdnem képtelenné válik a repülésre. Szóval a bagoly még

megázni sem szeret — eltekintve némely fogságban tartott oly példánytól, mely kivételesen meleg esőben szeret kint a szabadban tartózkodni (az ilyenek majdnem kivétel nélkül fölnevelt baglyok). — További tárgyalás alá véve az uhu nevelése körüli szabályokat és különösen a mi a vele való bánásmódot illeti: a legelső, a mire az uhunevelőnek törekedni kell, hogy a fiatal kándidátust egészen magához szoktassa, a mit — persze kimeríthetlen türelem mellett — következetesen egyforma higgadt és szeretetteljes bánásmóddal lehet elérni — nem is szólva a sok vele való foglalkozásról, mi a szelidítésnek egyik alapfeltétele s az, hogy gyakran lágy, szeretetteljes szavak is intézetesenek a kedveskedéseket csak hamar méltánylással fogadó állathoz, mert ily bánásmód mellett rövid idő alatt annyira hozzászokik gazdájához, mint a legszelidebb háziállat és gazdája megjelenését sajátságos, halk nyöszörgésszerű hangokkal fogja fogadni, mi örömeinek félreismerhetlen kifejezése. — Eleinte tartózkodni kell az uhunak kézzel való simogatásától, noha a czírogatás elmellőzhetlen és kell is, hogy gyakran történjék; csak hogy hosszú és lágy tollat kell e szélra (éppen mint a sólymáznak a sólyomnál) használni. A czírogatás a bagolyra mindig kellemesen és csillapítólag hat, esetleges szenvedélyességét lecsillapítja a vadságát és félelmét is le lehet vele küzdeni. Csak arra kell ügyelni a bagolylyal való foglalkozás közben, hogy kézmodulatainkat lassan és óvatosan tegyük, mert minden gyors és meggondolatlan mozdulat úgy megriaszthatja a már félig-meddig kezres madarat is, hogy valóságos düh vesz azon erőt s támadásra készíti; vagdos csőrével, sőt meg is sebesítheti az embert. Azonban az esetleges sérelemért soha semmiféle körülmények közt sem szabad az uhut testi fenytéssel sújtani, sőt ellenkezőleg felizgatott kedélyét hízkeléssel és tollal való czírogatással meg kell inkább nyugtatni, mert nem kell feledni, hogy a fiatal baglyoknál az

vagy teaivóknál hanem még a megbetegedések is sokkal gyakoriabbak náluk, mint az absztinenseknél.

S ugyancsak ez eredményre jutottak két év előtt a bajor hadseregben folytatott ilyenü kísérlettel. Sőt a sportot üző művelt közönség nálunk is rájött arra, hogy a szeszes italoktól tartózkodók legyzőzik azokat, akik a verseny alatt isznak.

És hogy mennyire gyöngíti s így mily nagy mértékben hajlandósítja a szesz az ember szervezetét a különféle betegségekre, azt az ind hadseregben 50 éven át gyűjtött följegyzések világítják meg legjobban. Ahol ugyanis azt tapasztalták, miszerint a szeszes italokkal élő ezredek háromannyit betegeskednek, mint a tea-ivók.

Ugyane tapasztalatra jutottak az angol munkássegélyző pénztárak; ahol ennek következtében a szeszes italoktól tartózkodónak elengedték a tagsági díjak felét, de még így is többet nyernek a pénztárak ezeken, mint a szeszes italokkal élő munkásokon.

Néhány tudós megvizsgálta az alkohol hatását

a szellemi munkára, az agyvelő működésére. E kísérletek bebizonyították, hogy az alkohol hatására először az agyvelőnek finomabb, összetettebb tevékenysége semmisül meg, egyszerűbb munkájában pedig eleinte változás alig észlelhető. Gyengül az emlékezés, a felismerés, a választás és megkülönböztetés tehetsége, ellenben növekszik a mozgásra való hajlam s a képzeteknek mellékes okok kapcsán való társítása. Ezeknek megfelelően tapasztaljuk az alkohol hatására a kritika gyöngülését. A megfontolás, a körülmények mérlegelése megszűnik, az ember egyszerű, durva őshajlamai és szenvedélyei felszabadulnak és fék nélkül uralkodnak. Kiderült az is, hogy kis adag alkohol hatására az agyvelő munkaképessége rövid ideig emelkedett s aztán mélyen sülyedt, amit a kísérletező személy önmagán nem is vett észre.

A múlt évtizedben a gyakorlati élet tapasztalatainak sulya alatt a tudományos intézetek laboratóriumaiban feszegetni kezdték az alkohol hatásának dolgát. Már régebben tudták, hogy az alkohol nem

efféle kihágások nem annyira a gonosz természet, mint inkább a megijedés következményei. Az ütlegetéstől különösen a vén baglyoknál kell óvakodni, mert a vén bagoly hosszú ideig nem felejt el a bántó érintést s míg újra nem sikerült őt kedveskedő bánásmóddal feledékenységre bírni, mindig kilehetünk téve a részéről való veszedelmes vlsszatorlásnak. Különben így van ez a sasok- és sólymokkal is. Ha néha türelmem fogytával rálegyintettem egyikre-másikra idomítás közben, az olyan aztán hetekig képtelen voltam ingerült hangulatából kijózanítani s szelidítését újra kezddhettem! — A fiatal bagolyhoz nem tanácsos idegen embert sem ereszteni mindaddig, míg teljesen kifejlődve és megszeliidülve nincs — és különösen a kutyákat kell távol tartani az uhotól, melyeknek látása rendkívüli izgató hatást gyakorol rá. Ha a vadász a leirt módon — mely természetesen sok türelmet s némi fáradtságot igényel — gondolja növendék baglyát, fáradtsága kárpótolva lesz azáltal, hogy egy minden tekintetben megfelelő külsejű szép, jól fejlődött, jó indulatu és könnyen szaporodásra képes vadásztársat fog nyerni madarában s e mellett uhója oly magas életkort fog elérni, mint a szabadban s ennek folytán meg fogja czáfolni azt a téves nézetet, mintha a fogságban tartott bagoly nehezen volna tartható, a mint hogy tényleg a rosszul gondozott kóczos, piszkos bagoly hamar elpusztul. — Ha öregén fogott vagy szerzett uhuról van szó, akkor azt első sorban is a madár nagyságának megfelelő ketreczbe zárjuk és a ketreczet oly helyre tesszük, a hol napközben az emberek sűrűbben megfordulnak, hogy ezáltal az embert némileg megszokja. Fogságának első napjaiban nem szabad tulságosan etetni, sőt csakis annyi eledelt nyujtsunk neki, hogy éppen az éhségtől él ne pusztuljon. Később, midőn már sorsába némileg beletörődött, rendes, etetési szünetekkel kombinált etetésben részesítjük és pedig minden etetés alkalmával kielégítő mennyiségű táplálékban. A fogoly

képes a fehérje, más szóval a protoplazma képződéséhez hozzájárulni, tehát nem segédkezik az elhasznált szövetek pótlásában, szóval semmikép se tekinthető olyan tápláléknak, mint a fehérjetartalma hus, tojás stb. Ámde azt állították, hogy az alkohol, ha nem is jó építőanyag, annál kitűnőbb tüzelőszer, mert széntartalma nagy s szene a testben könnyebben elég, mint a többi tápláléké. Nagy volt azonban a meglepetés, mikor kiderült, hogy a testben az alkohol ugyan gyorsan és teljesen elég, de a test hőmérséke mégsem emelkedik, hanem süllyed. S ezt tapasztalták a híres sarkutazók a gyakorlati életben is és e tapasztalataikon okulva, az örökös hó és jég hazájában évekig tartó utjaikat szeszes italok nélkül tették meg.

A tudományos vizsgálatokból csak egy eredmény szűrődött le: hogy az alkohol elősegíti a testben a zsirlerakodást. De az a baj, hogy oda is rakja, ahol nincs a helyén, ahol bajt okozhat a zsir, például a sziv köré. Meg aztán nemcsak zsirt rak le hanem elzsírosítja, működésre alkalmatlan zsirtömeggé változtatja a test

uhuk etetésére vonatkozólag dr. Kaufmann Ernő igen praktikus és megszívelendő fejtegetéseket fűz e tárgyhoz a következőkben*): „A fogságban tartott uhuk csak kivételesen kapnak szörmés eleséget; a lelőtt szárnyasok is már csak kihült állapotban nyujtatnak neki s hozzá még az esetek legnagyobb számában ólomsörétekkel spékelve, melyek a lelövéskor jutnak a táplálékul szolgáló madarak testébe. Ez a három természetellenes körülmény okvetlenül igen fontos szerepet játszik a fogságban tartott uhuk magas pusztulási arányszámában s ha még hozzávesszük, hogy a szabad mozgás hiánya, valamint legtöbb esetben a romlott, dohos levegő, melyben az uhuk tartatnak, szintén a kedvetlen statisztika növeléséhez járulnak, könnyen fel foghatjuk, hogy az uhu felnevelésének és fentartásának módszerei mindaddig, míg erre nézve bizonyos czélszerű normatívumok el nem fogadtatnak, számos vitára fognak alkalmul szolgálni. — Nagyon valószínűnek látszik, hogy az uhu nélkülözheti az ivóvizet hosszú időn át akkor, ha elegendő mennyiségű élő szörmés és tollas táplálékhoz juthat, minthogy ezen állatok vérével elegendő mennyiségben vesz vizet magához; másrészt azonban azt is feltehetjük, hogy esős idő alkalmával a levelekről, vagy apró vizállásokból tán mégis iszik s így természetesen nem fogunk helytelenül eljárni, ha uhunknak több ízben nyujtunk friss vizet s eső alkalmával azt az esőnek tesszük ki, mert hogy a víz nyujtása ezen két alakban az uhura nézve káros lenne, azt ugyan senki sem képes bebizonyítani. (Folyt. köv.)

Hasznos tudnivalók.

A lovak takarmányának előkészítése. A lovak legmegfelelőbb takarmánya tudvalevőleg a zab széna és

*) Vadászlap, 1894. é. f. pag. 9.

legnemesebb szerveit: a szívet, vesét, májat stb. Szóval az alkohol semmiben se hasonlít a táplálékokhoz, hanem inkább a mérgekhez.

Tehát a „tüzital“ ellen, mely Amerikában és Afrikában egész néptörzseket korcsosított el, és irtott ki s mely a civilizált világban is rémséges pusztítást tett az emberek testében és lelkében, miről a nagy alkoholfogyasztó népek kórházainak, lelenházainak, tébolydáinak és börtöneinek zsufoltsága tanuskodik, a művelt külföld államai nemcsak társadalmi uton, hanem a törvényhozás útján is erősen védekeznek. S egyes államokban igen szép sikerrel. Norvégiában például vannak városok, melyekben egyetlen szesz mérés sincs. És Svédországban a vidéken 25.000 emberre esik egy szesz mérés.

A külföld után mi is a cselekvés terére lépünk egy rendelettel, hogy a kedvelt hivek által a választások alkalmával testében-lelkében megmetyelyezett népet a nyomortól elernyedtt tanító kar óvja a szesztől melyet az adókedvezményekkel fölsegített érdemkeresz-

víz. Bizonyos esetekben azonban a ló elesését is elő kell készíteni. Az elkészítés módja különböző hatást gyakorol. A magvak zuzása, őrlése, darálása a rágást majdnem fölöslegessé teszi, miért is rosszfogazatu, vagy a betegség folytán lesóványodott lovaknak való; minthogy pedig a rágás mellőzése következtében a ló a zuzott eleséget nem nyálazná be kellőképpen, az ezen módon előkészített takarmányt meg kell nedvesíteni. Sok vizet azonban ne használjunk, mert ez az állatot petyüdszervezetűvé és könnyen izzadóvá teszi, mi lankadtságot okoz. A takarmányt megfőzni vagy gőzölni a lovak számára ritkán szükséges; ez különösen petyüdtté tenné az állatot, de azután az ilyen takarmány kevesebbet is ér, mert a tápláló anyagok egy része részint kivonatik, részint oldhatóságát veszíti.

A gyökeres növényeket is felaprózni szokás, hogy a ló könnyebben szájba vehesse, de akkor azután mielőbb föletessük, mert könnyen megromlik.

A leforrázás és áztatás csak olyan hüvelyeseknél alkalmazandó, melyek régiségüknél fogva nagyon kemények lettek. Ezeket 20 óráig áztatjuk hideg vízben, vagy vízzel leforrázzuk és a vizet azonnal le is eresztjük róla.

Szokás a zabot megpörkölni, hogy az szárazabb legyen s bizonyos bélbetegségekben (hasmenés) szenvedő lovaknál ez igen jó hatású.

A szálás takarmány felaprításának célja a rágást megkönnyíteni; szecskát azért keverünk főleg az abrak közé, hogy az állatot annak tökéletesebb megrágására és benyálazására kényszerítsük, miáltal az sokkal jobban megemésztetik.

Igen fontos továbbá a takarmány gondos megosztása és a rendes etetési idő pontos befartása; sokkal célszerűbb a gyakrabbi etetés mérsékelt adaggal, mint ha a lovat éhezettjük s akkor teszszük elé az eleséget, midőn is elgyengült gyomrát könnyen tulterheli. Reggel és délben az etetésnél nem sok ideje lévén a lovaknak, kevesebb szecskát tegyünk a takarmány közé, estére azonban több és hosszabb szálú szecskát keverhetünk közé, mert akkor bőven van ideje, hogy azt megrágja és benyálazza.

A lisztes anyagokat különösen szükséges megnedvesíteni és szecskával keverni, mert különben a gyomorban megsavanyodik, tézstaszerű lesz és könnyen kólikát okozhat.

A csirkék és rovarok. A csirkés tyukokat rendszeren távol szokták tartani a kertetől, attól félve, hogy kárt tesznek azok ezekben, holott épp e kizárás van ugyan a csirkéknek, mint a kertnek határozott hátrányára.

A csirkék ugyanis zárt helyen nem fejlődnek oly szépen, mint ha szabadban tartózkodnának, viszont a növényeket számos ellenségeiktől megszabadítják az azok közt futkározó csibék.

A kik próbálták fiatal csibéiket a kertben nevelni fel, azok meggyőződhetek ezen eljárás előnyös voltáról. Az anyát, hogy kaparása által kárt ne tehessen, elzárhatni az út mellett egy kis reteszbe vagy borítókas alá, melybe a kis csibék szabadon bejárhassanak s melyeket itt legjobb leforrázott liszttel vagy főtt rostaolajjal etetni, melyeken kívül azok állati táplálékot is keresnek maguknak a kertben.

A fiatal csibék sokkal kisebbek, sem minthogy az erősebb s kifejlett növényekben kárt tehetnének, de mégis számtalan rovar képesek elpusztítani. A csibék bátran járkálhatnak az ugorka, bab, borsó, dinnye stb. közt, melyek leveleinek alsó oldaláról, ahol a rovarok rendszeren tartózkodni szoktak, ezeket könnyen lecsipdelhetik. Mennél jobban van trágyázva a kert, annál inkább van szükség oly szárnyasokra, melyek azokat üldözőbe veszik. Mint-hogy a kis csibék eleinte nem szeretnek anyuktól messzire távozni, czélszerű, hogy időközönként más-más helyen borítsuk le az anyatyukot, hogy így a körülete futkározó csibék azon környék növényzetét szabadítsák meg a férgektől. Midőn a csibék oly nagyra nőttek, hogy a növényekben kárt okozhatnának, könnyen át lehet őket valamely más szabad helyre tenni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Feledékenységre figyelmeztettük mindazokat a tisztelt olvasóinkat, kik lejárt előfizetéseiket megújítani elmulasztották. Ilyen figyelmeztetéseket jövőben mindazoknak küldünk, kik a lejáratot követő hó folyamán előfizetéseiket be nem küldik. Ezzel a módszerrel talán sikerülni fog a hátralékosok nagy tömegét apasztani s a pontosabb előfizetések által talán elér-

tes nagytőkések oly olcsón méretnek neki. És ami oly nagy keletnek örvend, hogy a szesadóból évenként 160 millió korona folyik be az állampénztárba, amely milliókból mi oly édes keveset látunk.

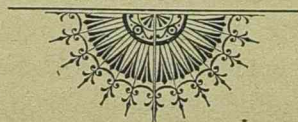
Tudom, az emberiséget mindig egy ideális gondolkodású önfeláldozó szekta fogja oktatni, tehát meg vagyok győződve, hogy a rendelet nemes intencióinak is igaz lélekkel meg fogunk felelni, de tisztelettel kérdelem, vajjon nem célhozvezetőbb cselekedet lett volna-e, ha kormányunk e rendelet helyett a Svédország által már 1871-ben elfogadott gothenburgi rendszert fogadtatta volna el a törvényhozással? Amely rendszer szerint minden egyes törvényhatóságnak jogában áll a szesz-mérőket kisajátítani s e célra alakított részvénytársaságnak bérbeadni. Mely részvénytársaság nem fizet osztalékot, hanem a jövedelmét jótékony célra fordítja. Amely jótékony cél nálunk például népkönyvtárak, munkásotthonok létesítése; s a népet a korcsmától elszoktató, azt nemesen szórakoztató önfeláldozó csapat honorálása lehetett volna.

De hát Kármán József már 100 évvel ezelőtt megírta: igen nagy bajunk, hogy sokat beszélünk, de keveset teszünk.

Mert hogy a nép más szórakozás híján e rendelet dacára se fogja a korcsmát kerülni, az kétségtelen. S hogy az ifju nemzedék előtt a szesz italok ellen tartott szónoklataink is fölötte meddők lesznek, mikor a mindennapi élet mást mutat nekik azt sem kell bizonyítgatni.

De hát e boldog országban szónoklatokkal, szépen szóló rendeletekkel és fényes kiállításokkal boldogítják agyon a népet, mely vándorbotot fog kezébe, hogy ezek helyett, melyektől éhenhalófélben van, kenyeret is szerezhessen, kaphasson maga és családja számára.

Oláh Dezső.

hetjük azt, hogy lapunkat nagyobb terjedelemben adjuk ki. Mai számunkhoz ismét csatolunk utalványlapokat azok részére, kiknek előfizetése már előzőleg lejárt, vagy a folyó hóban fog lejárni s kérjük azoknak kitöltöttén való mielőbbi beküldését.

A legnagyobb vizesés. A nyáron megépül a hatalmas vasuti vonal, a mely Fokvárost összeköti Kairóval. A kik végigutaznak ezen a vonalon, azok látni fogják a világ legnagyobb vizesését, mert a vasut elhalad a Viktória-zuhatag mellett, a hol a Zambezi-folyam vize kilencszáz méternyi szélességben négyszáz lábnyi mélységbe esik alá. Ez a zuhatag ötször akkora, minl a Niagara. Azt a hajtó-energiát, a melyet a lezuhanó víztömeg produkál, harmincöt millió lóerőre becsülik. A párafelhő a mely a lezuhanás nyomán porrá tört vízből támad, mint egy ködoszlop emelkedik a magasságba és ez az oszlop oly magas, hogy már tiz angol mér öldnyiről látható. Ebben a távolságban már hallani lehet a zuhatag örök menydörgésének tompa robaját is. A vizesés körül öt kilométernyi távolságig folyton szitál a finomszemű, sűrű eső, a növényzet folyvást zöld és a zuhatag vizének harmatja sohase szárad föl róla.

Hogyan lehet a varjukat tömegesen pusztítani? Bajorország egyes helyein feltűnő sok a varju, bár ezeket pusztít el közülök az ottani lakosság. Minthogy hazánkban is sok helyütt mutatkoznak, nem lesz érdektelen elmondanunk, hogy a bajorok hogyan végeznek ezzel a fekete sereggel. Ugyanis egy nagy fazékba több liter borsót tesznek s erre megfelelő mennyiségű erős pálinkát öntenek; ennek megtörténtével a fazékat tartalmával együtt 3 napig úgy hagyják, hogy a borsók jól megdagadjanak. Ezután a borsót frissen kihordott szemét vagy trágyadombok illetve kupaczokon szétszórják. A varjuk a borsó felszedése után annyira elszédülnek, hogy jóformán nem is tudnak felrepülni. Ezt a berugott állapotot, mely egy jó órahosszat is eltart náluk, a falu fiatalsága kihasználva napjában több száz darabot képes agyonverni közülök. (V.-L.)

A világ legnagyobb háza. A világ legnagyobb háza, a mint hogy ez való is, a világ legnagyobb városában épült. Az építést nemrégiben fejezték be. A ház Londonban van, a Holborn-negyedben. A telek, a melyen tizenegy emeletnyi magasságban emelkedik, 91.000 négyzetláb. A szobák száma 6153, a házban összesen 8600 lélek lakik. Az udvarban óriás vendéglő van, igen előkelő és díszes berendezéssel. A lakókat tizenegy lift szállítja emeleti lakásuk elé. A ház, a mely egy részvénytársaság tulajdona, hatvannégy millió koronába került és évenként körülbelül három millió koronát jövedelmez.

Szerkesztői üzenetek.

Kapinya Antal urnak Lápujtő. **Laczkovics Ferenc** urnak Szolcsán. Legközelebb sorát ejtjük közleményeiknek; addig szíves türelmüket kérjük. **Presel Lajos** urnak Dénes. Egy lapja azzal érkezett vissza; hogy ismeretlen; utolsó számunkkal azután a két előzőt is megküldtük s hisszük; hogy eddig megkapta. **Id. Kárpa István** urnak, Árok. Előfizetése június végén jár le. **Kárpáti József** urnak. Árpádtető. Az ígért közleményeket szívesen fogadjuk s használhatóságukhoz képest közöljük is. **Nagy József** urnak Bólya. Június végeig rendben vagyunk. **Szedlák Mihály** urnak B.-Keresztur. Előfizetése szeptember végén fog lejárni.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

1919. sz. 1903.

Pályázat.

Alulírott m. kir. erdőigazgatóság kerületében 4 harmadosztályu **erdőőri** — és egy, — előléptetés esetén több II.-od osztályu **erdőlegényi állás** megüresedvén, ezek betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Az erdőőri állásokkal 600 korona évi fizetés, természetbeni lakás, vagy ennek hányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények, — az erdőlegényi állással 400 korona évi szegődménydíj, természetbeni lakás, avagy törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények vannak összekötve.

Az erdőőri állásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-c. 37. § ában követelt szakképzettségüket, — az államerdészet szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal — továbbá életkoruk és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal — végül eddigi szolgálatukat s annak eredményét, nemkülömben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket előljáró hatóságaik, esetleg az illető járás politikai hatósága útján **folyó évi május hó 15-ig** alulírott erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

Lugos, 1903. évi április hó 17-én.

M. kir. erdőigazgatóság.

Állomás cserélés.

1—3

II. osztályu m. kir. erdőlegény a szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületéből eleaserélné állomását az apatini és gödöllői erdőhivataloknál, vagy a lippai főerdőhivatalnál alkalmazásban álló valamely hasonrangu kartársával. Érdeklődők forduljanak e lap szerkesztőségéhez.

K á v é t

kitűnő fajt, 5 kilós postacsomogokban
tisztá suly után kilónként

2 korona 70 fillérért

portomentesen küldök.

WAGNER JÓZSEF, kereskedő

Szászsebesen.

Első rangu egyenruházati intéze

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

III. A XVszámu, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, be — a tekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb franczia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készsággal beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megtevesztetni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ivet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TARSÁ

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

Vadászat és Állatvilág.

Vadászati zoologiai és kinologiai képes szaklap Bársony István és Fónagy József közreműködésével szerkeszti Parthay Géza. Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatványszámokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB és LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN

CS. és KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS FELTALÁLÓJA A REMONTOIR INGÁORÁKNAK STB. STB.

ÓRAK ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL KESZPENZERT VALAMINT RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Mészáros Miklós

a magyar kir. osztálysorsjáték főarústója
Budapest, VIII., József-körút 22—24.

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főarústójától való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$
1.50	3.—	6.—	12.—

korona.

Megrendeléseket czélszerűségeből postautalványon kérem 2—3

Huzás már május hó 22 és 23-án.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.